

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

København, den 14. november

Til Social- og Indenrigsudvalget vedr. behandling af udkast til lov om ændring af lov om social service og ligningsloven (styrket behandlingsgaranti for personer med et stofmisbrug m.v.).

Dansk Psykolog Forening har fulgt førstebehandlingen af lovforslaget om ændring af lov om social service og ligningsloven (styrket behandlingsgaranti for personer med et stofmisbrug m.v.) og har nogle bekymringer ved forslaget. Nedenfor kommenteres på lovforslaget ud fra to overordnede bekymringer for kvaliteten af hhv. afdækningen af borgerens problemer og behov samt den sociale behandling, som tilbydes på misbrugscentre, der kun specificeres til at være en socialpædagogisk eller terapeutisk indsats.

Dansk Psykolog Forening anbefaler på den baggrund:

1. At det specificeres, hvilke kompetencer det kræves for at foretage en ordentlig helhedsorienteret afdækning af borgerens problemer og behov på misbrugscentre, herunder specialiseret faglig viden om psykiske lidelser og kognitive vanskeligheder samt kendskab til stofmisbrugerens symptomer og vilkår.
2. At man ikke benytter termen 'terapeutisk indsats' i forbindelse med den sociale behandling.

En helhedsorienteret afdækning af borgerens problemer og behov

I forbindelse med den omtalte *helhedsorienterede afdækning af borgerens problemer og behov* (s. 18 i udkastet), vil Dansk Psykolog Forening gøre opmærksom på, at der er et stort flertal af personer med et stofmisbrug, som udviser psykiske lidelser samt kognitive vanskeligheder. Europæiske undersøgelser (fra EMCDDA) og danske undersøgelser viser, at det er op til hhv. 90 og 80 procent af de personer, der er indskrevet i misbrugsbehandling, som udviser mindst én psykisk lidelse. Hertil har en dansk undersøgelse vist, at misbrugsproblematikken stadig er udbredt i psykiatrien, hvor der blev fundet sammenfald mellem et tidligere eller aktuelt misbrug og psykisk lidelse hos ca. 50 procent af patienter med personlighedsforstyrrelser, 37 procent med skizofreni, 35 procent med skizotypal forstyrrelse, 28 procent med andre psykoser, 32 procent med bipolar lidelse og 25 procent med angst eller depression. Disse lidelser og vanskeligheder kan ikke afdækkes/udredes medmindre, man har en faglig baggrund som psykolog eller læge samt har et særligt kendskab til og ekspertise i målgruppen. Hvis dette ikke er tilfældet, vil Kommunalbestyrelsen ikke kunne træffe en hensigtsmæssig afgørelse omkring, hvilken social behandling stofmisbrugeren bør tilbydes på baggrund af afdækningen.

Det er afgørende, at personer på misbrugscenteret, der afdækker borgerens problemer og behov, har en specialiseret faglig uddannelse som for eksempel psykolog, fordi de mest iøjnefaldende symptomer på forskellige psykiske lidelser ligner fuldstændig hinanden, men hver lidelse har sin særlige årsag og behandlingsstrategi. F.eks. kan personer med ADHD eller en bipolar lidelse ligne fuldstændige hinanden i deres umiddelbare adfærd, men behandlingen af disse to lidelser kræver meget forskellige medicinske og terapeutiske indsatser. Derudover kræver en afdækning af psykiske lidelser hos personer med et stofmisbrug, et særligt kendskab til lige præcis denne målgruppe. Dette skyldes blandt andet, at stoffernes påvirkning samt misbrugernes livsvilkår kan sløre de sædvanlige tegn og symptomer, som anvendes for at diagnosticere en psykisk lidelse. F.eks. vil personer under påvirkning af stoffer nemt kunne udvise symptomer, som hører til en skizofreni eller en paranoia diagnose. På lignende vis, vil mange personer, som har haft et

langvarigt stofmisbrug udvise tegn på depression, dyssocial personlighed, m.m. Kun fagpersoner med grundlæggende kendskab til målgruppen vil have mulighed for at foretage en passende vurdering af, hvad der skyldes stofferne, og hvad der skyldes en egentlig psykiske lidelse.

Kognitive vanskeligheder

Dansk Psykolog Forening ser positivt på anvendelsen af standardiserede screeningsværktøjer, men det er også nødvendigt at screene for kognitive vanskeligheder for at kunne foretage en optimal helhedsorienteret afdækning. Mange personer med et stofmisbrug udviser kognitive vanskeligheder. Disse kognitive vanskeligheder kan have så forskellige årsager som iltmangel ved fødslen, slag på hovedet, stoffernes direkte påvirkninger, overdosis m.m. En optimal afdækning/udredning bør derfor også give et brugbart billede af, hvorvidt de kognitive vanskeligheder skyldes en hjerneskade eller dysfunktion samt personens kognitive niveau og profil (svagheder og styrker). Derudover vil en fejl vurdering af borgerens kognitive evner ofte føre til, at man tillægger personen en negativ intention, f.eks. at personen ikke er motiveret. Resultatet vil ofte være, at behandlerne vurderer, at han/hun "skal tage sig sammen" eller "lære af sine erfaringer på den hårde måde" i stedet for at tilpasse behandlingsindsatsen til borgerens kognitive niveau og profil.

Det kræver således en særlig faglig indsats at foretage en god nok afdækning af personer med stofmisbrug, hvorfor kravene til fagpersoner, som udfører afdækning på behandlingstilbuddet bør specificeres i overensstemmelse med ovenstående.

Psykoteraeutisk indsats

Som beskrevet har et flertal af personer med et stofmisbrug også alvorlige psykiske lidelser. Disse personer bør sikres, at deres psykiske lidelse bliver behandlet med den samme specialiserede indsats som øvrige samfundsborgere. I denne sammenhæng er det afgørende at forstå, at personer, som udvikler et stofmisbrug, ikke gør det fordi "festen varede for længe", "de har en svag viljestyrke" eller lignende. Langt de fleste personer udvikler et misbrug på baggrund af alvorlige svigt og/eller overgreb i barndom, hvilke ofte har ført til mere eller mindre vellykkede ophold på bosteder, institutioner, plejefamilier, m.m. Personer med et stofmisbrug har således oftere end den almindelige befolkning været udsat for seksuelt overgreb (både kvinder og mænd), omsorgssvigt og andre traumatiske hændelser. Det er derfor bekymrende, at der i lovforslaget (s. 6 i udkastet) står, at den sociale behandling funderes i en terapeutisk indsats frem for en psykologbaseret indsats, da det kræver specialiseret viden om psykiske lidelser samt behandling af disse. Det skal hertil understreges, at personer med et stofmisbrug meget ofte efterlyser samtaler med en psykolog, og der er en større efterspørgsel på psykologsamtaler end de timer, der er til rådighed på misbrugscentre, hvor der er ansat psykologer. Det er derfor problematisk, at ministeriet i tidligere høringsnotat vedrørende gældende lovforslag begrundede ordvalget af terapeutisk frem for psykologisk indsats med, at det afspejler den faktiske behandling, der gives, da dette i høj grad skyldes, at flere kommuner har valgt at spare psykologfunktion væk, og **ikke** fordi de to indsatsformer er af lignende kvalitet.

Endeligt er samarbejde og synergi afgørende for et vellykket behandlingsforløb, og det er derfor vigtigt, at psykologbehandlingen er en del af (eller er meget tæt knyttet til) den øvrige behandling på misbrugscentrene. Der bør derfor sikres tilstrækkelige rammer og midler til behandlingen i misbrugscentrene, så borgere med stofmisbrug kan få en kvalificeret psykoteraeutisk behandling og en tilpasset behandlingsindsats.

Grundet de nævnte udfordringer og implikationer i forhold til indsatsen for borgeren med stofmisbrug, er det afgørende, at man sikrer fagpersoner med de nødvendige kompetencer og midler til at kunne afdække og behandle disse personer ordentligt på misbrugscentrene. Borgere med et stofmisbrug må ikke

blive underkendt muligheden for psykisk hjælp, blot fordi de er misbrugere, men de har ret til at få den samme specialiserede behandling som andre borgere i det danske samfund. Dansk Psykolog Forening opfordrer derfor Social- og Indenrigsudvalget til at specificere de nødvendige kompetencer til at kunne af-dække disse borgeres problemer og behov samt undlade at lade en 'terapeutisk' indsats erstatte en psykologbaseret indsats.

Med venlig hilsen
Dansk Psykolog Forening

Eva Secher Mathiasen
Formand, Dansk Psykolog Forening

